

POSUDEK EXTERNÍHO OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno disertanta:	JUDr. Ing. Petr Štillip
Téma práce:	Společenství vlastníků jednotek se zvláštním zřetelem k insolvenčnímu řízení
Rozsah práce:	181 stran vlastního textu; 388.333 znaků, tj. 215,74 normostran (1 NS = 1.800 znaků)
Datum jmenování oponentem:	24. 06. 2019 (DFPR-OVV-17189/2019)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autor zvolil ke zpracování v rámci disertační práce téma, které lze považovat za dnes již tradiční, ale také nepochybně velmi aktuální. Problematika SJV je dlouhodobě středem pozornosti teorie i aplikační praxe, což zvláště platí po té, co byla tato problematika významně dotčena rekonstrukcí soukromého práva. Nová právní úprava vždy otevírá mnohé otázky – kontinuita či diskontinuita s úpravou předchozí, nutnost změn, které s sebou nová úprava nese, nakolik je či není vhodné se inspirovat v zahraničí atd. Všechny tyto otázky skýtají dobrý potenciál pro vypracování hodnotné disertační práce.

Zpracování disertantem zvoleného tématu je schopno osvědčit, zda má předpoklady k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické činnosti.

2. Vyjádření k postupu řešení problému, použitým metodám a splnění určeného cíle

Z úvodu práce se nelze příliš dozvědět o metodách, které autor zamýšlí v rámci vypracování práce použít, rovněž cíl práce je vymezen spíše povšechně. Podle autora si disertační práce klade za cíl „*rozebrat a analyzovat změny, ke kterým v souvislosti s novou právní úpravou došlo a zaobírá se problematikou společenství vlastníků a insolvenčního řízení.*“ Takto povšechně vymezený cíl nevypovídá mnoho ani o zaměření práce, ani o metodách, které autor hodlá použít. Mohl alespoň vymezit dílčí pracovní hypotézy, které by posléze mohl v práci potvrdit či vyvrátit (např. srovnání dřívější a současné právní úpravy co do jejich komplexnosti, systematickosti, identifikace hlavních změn a jejich zhodnocení, použitelnost dosavadní judikatury, atd.). K dílčímu zaměření práce směrem k insolvenčnímu řízení srov. dále.

Podrobné studium práce však ukazuje, že práce je založena na fundované znalosti a na důsledném užití standardních právně-hermeneutických metod. Jednak je práce vybudována na osvědčeném principu od obecného k jednotlivému, jednak na deskripci postupující od staršího k novějšímu. Autor v práci rovněž užil metodu historickou. Tyto metody autor náležitě zvládl a aplikoval, což je podrobněji zhodnoceno v rámci vyjádření k systematické práci.

Pokud jde o splnění stanoveného cíle, ten autor v zásadě splnil. Předložil totiž podrobné, komplexní a systematické zpracování tématu, které se zabývá značným počtem dílčích otázek spojených s problematikou SVJ.

Ke splnění cíle lze však uvést jednu výtku. Autor již v názvu práce indikuje (a v rámci stručného vymezení cíle práce to znovu opakuje), že se bude zvláště zabývat problematikou insolvenčního řízení ve vztahu k SVJ. To autor činí až v poslední kapitole (kap. č. 9), a to na patnácti stranách textu (z celkového počtu 181 stran vlastního textu). Zde musím upozornit, že již podle názvu práce a rovněž podle vymezení jejího cíle čtenář legitimně očekává, že danému tématu bude věnována zvláštní pozornost, čemuž by – převedeno na rozsah práce – adekvátně odpovídala alespoň třetina rozsahu práce, tj. cca 60 stran namísto 15. V té souvislosti autorovi vytykám poněkud hypertrofnou pasáž věnovanou historickým výkladům (45 stran), byť zde

je rozsah odůvodnitelný tím, že dává autorovi podklad pro komparaci původní a nové právní úpravy.

Z pohledu splnění cíle práce tedy shrnuji, že autor cíl práce zásadně splnil, neboť předložil podrobné, komplexní a systematické zpracování tématu, které se zabývá značným počtem dílčích otázek spojených s problematikou SVJ, s dílčí výhradou zkoumání problematiku SVJ a insolvence, které se jeví nedostatečné vzhledem k tomu, že bylo autorem indikováno jako otázka, již bude věnována zvláštní pozornost.

3. Vyjádření k systematicce, přehlednosti, formální úpravě a jazykové úrovni

Komplexnost práce a hloubka zpracování tématu úzce souvisí se zdařilou systematickou práce. Použité metody byly již nastíněny výše a zde je třeba konstatovat, že **systematika práce** je vybudována plně v jejich duchu a svědčí o schopnosti autora dané téma zpracovat koncepčně a při tom zároveň pro čtenáře přehledně, a to i přes to, že v práci je pozornost věnována značnému počtu dílčích otázek. Tak v duchu postupu od nejstaršího k nejnovějšímu je vybudován historický exkurz (kap. 1), k té však srov. dále. V duchu postupu od obecného k dílčímu je pak vybudován zbytek práce. Tak v kap. 2 se autor věnuje klíčovému pojmu jednotky a vlastnickému právu k ní. Těžiště práce však jednoznačně počíná v kap. 3, kde autor pojednává o samotném SVJ a jeho orgánech, v kap. 4 a 5 logicky navazuje správou domu a hospodařením SVJ. Komplexnost práce vystupuje v kap. 6 a 7, které přesahují z práva soukromého do práva veřejného (účetnictví a otázky daní), v kap. 8 se pak autor věnuje vybraným praktickým otázkám. Konečně v kap. 9 je pozornost věnována problematice insolvence v souvislosti se SVJ. V závěru autor své poznatky shrnuje.

Každá kapitola se dále dělí na drobnější celky, při čemž podrobný rozbor těchto podkapitol by byl nad rámec tohoto posudku. V obecnosti lze však konstatovat, že také toto dělení autor vybudoval koherentně s celkovou systematickou práce, žádná důležitá otázka nezůstala opomenuta. Dílčí členění při tom působí přehledně a zvyšuje čtenářův komfort při orientaci napříč prací.

Formální úprava práce je standardní. Za nejzávažnější formální nedostatek lze v práci zřejmě označit chybějící povinný citační údaj v případě citací online zdrojů. Tímto údajem je datum, kdy byla příslušná webová stránka navštívena. To se týká zejm. odkazů na judikaturu (např. s. 100, 101, 107, 109 atd.) i jiných odkazů (např. s. 5, 9, 10).

Dále lze autorovi vytknout pouze drobnosti, jako např. nerozlišování mezi spojovníkem (-) a pomlčkou (–), např. s. 2, 3, 98; nejednotné psaní dat (jednou s úhozy mezeríku, jindy bez nich – např. s. 3); nová věta by neměla začínat zkratkou, zde je nutno zkratku rozepsat (např. s. 30).

Jazyková úroveň práce je standardní, místy lze narazit na drobné lapsy, např. s. 40: -V- případě; s. 63: „vysledovat“ – hovorové; s. 107: „předmětnou nemovitou věcí“; s. 142: „§ 38 k – správněš 38k; s. 178: interpunkce.

Celkově shrnuji, že systematika práce je zvolena vhodně jednak vzhledem k hlavním metodám práce, jednak vzhledem k množství dílčích otázek, jimiž se práce zabývá. Z pohledu formálního práce sice vykazuje některé nedostatky, celkově je však hodnotím jako méně závažné, nesnižující kvalitu práce zásadním způsobem.

4. Stanovisko k výsledkům disertační práce a k původnímu konkrétnímu přínosu autora

Disertační práce předkládá komplexní zpracování tématu SVJ, včetně přesahů do roviny veřejnoprávní, a to jak do roviny daňové a účetní, tak i do roviny civilního procesu (insolvence). Práce vyniká hloubkou zpracování a důslednou prací se zdroji (až na jednu níže uvedenou

výjimku, srov. dále). Z práce je zároveň zřejmé, že se autor tématu věnuje dlouhodobě, a to jak z pozice odborné, tak i (zřejmě) z pozice praktické. Autorovi se tak daří identifikovat četné dílčí problematické otázky, na které je schopen dát fundované odpovědi (zejm. např. s. 51, 57, 71, 98, 106, 112, 144, 151, 153, 156, 158, 170, 172). Tím práce získává přidanou hodnotu a autorovi se tak daří robít určitou míru popisnosti práce. Autorův hluboký zájem o téma se dále manifestuje v tom, že si autor všímá také otázek, které zpravidla zůstávají stranou pozornosti (srov. např. pasáž v podkapitole 5.7 o dotacích pro SVJ či pasáž v podkapitole 8.3 o koexistenci bytového družstva a SVJ v rámci jednoho bytového domu).

V rámci obhajoby by autor mohl uvést, jaká pozitiva či naopak jaká negativa spatřuje v koexistenci SVJ a BD v rámci jednoho bytového domu. Pro jaké konkrétní situace by autor takový model jako vhodný doporučil či naopak nedoporučil?

Přestože uvedené pasáže hodnotím kladně, neboť zapadají do snahy autora o komplexní zpracování tématu, musím zároveň upozornit, že disertační práce nemá primárně plnit funkci praktické příručky, nýbrž má prokázat schopnost autora k samostatné vědecké práci.

Dále kladně hodnotím, že si autor všímá také některých otázek, které souvisjí s koncepčním pojetím právnických osob vůbec. Konkrétně mám na mysli odkazy na omezenou právní osobnost SVJ (srov. zejm. s. 77).

V rámci obhajoby by autor mohl zaujmout stanovisko ke koncepci omezené právní osobnosti SVJ – lze se v našem právním řádu (zejm. v rámci práva soukromého) setkat s jinými právnickými osobami, jejichž právní osobnost je také omezena? Je toto pojetí právní osobnosti jako omezené podle autora v případě SVJ koncepčně nezbytné? Lze ohledně této otázky učinit srovnání s některou z evropských právních úprav?

Přestože je výše pasáž ohledně insolvence SVJ výše předmětem jisté kritiky (co do jejího rozsahu vzhledem k tomu, že je indikována již v názvu práce), je třeba zároveň kladně hodnotit, že si je autor těchto konotací vůbec vědom a rozhodl se je rovněž v práci zpracovat. Z tohoto pohledu považuji za zajímavou, přínosnou a do jisté míry také za originální podkapitolu 9.5, kde autor analyzuje konkrétní insolvenční řízení. Autor však podle mého názoru nevytěžil potenciál této pasáže zcela, když neprovedl abstraktizaci potřebnou z hlediska práce disertační.

V rámci obhajoby by proto autor mohl uvést, zda uvedený konkrétní případ považuje za ojedinělý, nebo naopak za typický, zda z něj lze vyvodit jistá obecně platná zobecnění a konečně i zda lze sledovat souvislost mezi tímto případem a sociální historií daného domu jako „vyloučené“ či „ohrožené“ lokality. Dále by autor mohl rozvinout myšlenku, zda pro případy „vyloučených/ohrožených“ lokalit je celková úprava insolvence vhodná či zda by nebylo *de lege ferenda* vhodné uvažovat o zavedení určitých odchylek pro tyto lokality.

Konečně kladně hodnotím, že autor shromáždil a v práci zpracoval značné množství zdrojů (48 odborných publikací, 25 odborných článků). S tím souvisí také skutečnost, že autor pracoval důkladně rovněž s relevantní judikaturou (36 judikátů). Autor tedy poskytl čtenáři syntetizující pohled na celou problematiku, napříč českou právní naukou, což lze do jisté míry považovat také za vlastní přínos disertanta.

Shrnuji tedy, že práce – i přes jistou popisnost – ukazuje schopnost autora přispět vlastními názory, zpracovat komplexní a syntetizující pohled na problematiku, včetně zpracování dílčích otázek, jimž dosud nebylo věnováno příliš pozornosti. Zejména v tom spatřuji původní konkrétní přínos autora.

5. Zhodnocení významu disertační práce pro obor

Zhodnocení významu disertační práce pro obor občanského práva vyplývá již z výše uvedeného. Hlavní předností práce je komplexní a syntezeující pohled na problematiku SVJ, včetně zachycení recentního judikautorního vývoje. Práce zároveň vytváří výchozí platformu pro

další výzkum, pokud jde o otázky, kterým není v souvislosti s SVJ věnováno příliš pozornosti: SVJ a insolvence, SVJ a dotace, SVJ a jeho funkčnost v tzv. „vyloučených/ohrožených“ lokalitách, koexistence SVJ a bytového družstva v rámci jednoho bytového domu atd.

Celkově shrnuji, že předložená práce (i přes uvedené výtky) prokazuje, že autor je schopen zvolené téma zpracovat systematicky, komplexně a koncepčně koherentním způsobem a že je zároveň schopen uvádět relevantní vlastní názory, jakož i identifikovat dílčí otázky, které jsou významné pro další výzkum. Autor tedy předložil práci, k níž lze sice uvést určité výtky (srov. výše a srov. též níže), která však splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu a která je pro další rozvoj oboru přínosná a významná.

6. Vyjádření k práci z hlediska plagiátorství

Kontrola podobnosti provedená systémem **Theses.cz** našla dokumenty obsahující shody. V dokumentu č. 1 je míra shody 10 %, v ostatních dokumentech pak 5 a méně procent. Nalezené shody se většinou týkají názvů právních předpisů či citací judikatury, které musí být z povahy věci shodné. Vyšší míra shody s dokumentem č. 1 (rigorózní práce Šárky Čejkové z roku 2011 „Historický vývoj právní úpravy institutu vlastnictví bytu“) je dána tematickým průnikem obou dokumentů. Shody s tímto dokumentem jsou v disertantově práci indikovány v první kapitole, obsahující právě historický exkurz. Zde upozorňuji na shodnou strukturu části první kapitoly disertace s příslušnými kapitolami práce Čejkové. Disertant zvolil k historickému exkurzu shodnou strukturu výkladu (zejm. pokud jde o postup po jednotlivých novelách ZoVB) jaká je použita v práci Čejkové. Tím dána také vyšší míra shody samotného textu práce disertanta s prací Čejkové.

Vzhledem k tomu, že se jedná o historický exkurz, který sám o sobě není těžištěm práce a vzhledem k tomu, že míra shody indikovaná systémem Theses.cz je nízká (10 %), ponechávám k jinak zdařilé práci jako k celku doporučující stanovisko, avšak s tím, že v rámci obhajoby bude toto předmětem vyjádření disertanta.

7. Doporučení disertační práce k obhajobě

Práce prokazuje, i přes výše uvedené nedostatky, že disertant je schopen a připraven k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické činnosti.

Z tohoto důvodu práci d o p o r u č u j i k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

V Praze dne 25. 07. 2019

Doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent disertační práce

Právnická fakulta UK
katedra občanského práva